

2024-04-22

Mottagare:

Kommunfullmäktige Ekerö, ledamöter och ersättare
Kommunstyrelse inkl arbetsutskott Ekerö, ledamöter och ersättare
Ekerö vatten AB, styrelsemedlemmar
Chef för miljöenheten, Ekerö kommun
Bygg- och Miljöchef, Ekerö kommun
Miljöstrateg, Ekerö kommun
Kommunansvarig för Ekerö, Roslagsvatten
Kommunikationsansvarig, Roslagsvatten
Projektledare, Roslagsvatten

Upprop mot anläggning av kommunalt VA i Stavsborg (etapp 2)

Bakom detta upprop står 11 fastighetsägare som ingår i det område av Stavsborg som ursprungligen benämns som etapp 2 i kommunens VA-planering. Etapp 2 omfattar, enligt oss, fastigheter som inte är möjliga att ansluta till det VA-nät som f n anläggs för etapp 1 samt utökad etapp 1. För etapp 2 krävs ett nytt VA-nät som ännu inte är projekterat.

Argument emot kommunalt VA (Stavsborg etapp 2)

1. En majoritet av fastighetsägarna är starkt emot dragnig av kommunalt VA (11 av 16 är emot, av övriga 5 är endast 1 permanentboende och därmed skattebetalare i kommunen). Det hade troligen varit ännu fler fastighetsägare som anslutit sig till detta upprop om inte kommunens tjänstemän valt att - på tveksam grund - ange anslutning till kommunalt VA som ett krav för att få bygglov.
2. Flertalet fastighetsägare har fungerande enskilda lösningar på plats idag med god vattenkvalitet och effektiv rening av avloppsvatten, varav flera installerade eller ombyggda i närtid. Om det förekommer brister är fastighetsägare beredda att åtgärda detta, förutsatt att det finns en långsiktighet i sådan investering.
3. Vi anser inte att kommunen undersökt förutsättningarna för kommunalt avlopp i vårt område (etapp 2). Svaren vi får från kommunen på frågor rörande detta är svepande, generella och saknar konkret information. Vi övriga boende i Stavsborg tvingas acceptera en kommunal VA-lösning på grund av ett uttjänt reningsverk i Stavsborgs fabriksområde som behöver ersättas, detta utan någon som helst nytta för oss, men med stora kostnader som följd. Enligt VA planen – se fler kommentarer nedan – finns det inget av de undersökningar som utförts som visar att Stavsborgs-området bidrar till de olika halterna som uppmätts i Långtarmen. Dessa kommer framför allt från Munsö-sidan med sin jordbruksmark samt sträckan mellan Ekerö C och Stenhamra.
4. Krisplanering blir allt viktigare i samhället. Vi ser en styrka i att komplettera stora, centrala lösningar med lokala lösningar; att i ett område som Stavsborg ha tillgång till eget

dricksvatten om det uppstår allvarliga fel i kommunalt VA. Man kan se dessa lokala lösningar som en resurs för området i sin helhet i händelse av allvarlig kris.

5. Stavsborg etapp 2 planeras som ett nytt projekt. Vi ser att kostnaden för att upphandla och genomföra ett sådant projekt – med så få fastigheter - kommer att bli hög och svår att motivera ur ett finansiellt perspektiv (vi utgår från att avgifter enligt gällande prislista tillämpas för fastighetsägare).
Vi permanentboende blir då dubbelt drabbade genom höga avgifter samt via skattsedel. Flera fastighetsägare - varav ett antal är pensionärer, med små möjligheter för lånefinansiering - har uttryckt en oro över hur de ska ha råd att betala de höga anslutningsavgifterna. Konsekvensen kan bli att man tvingas sälja sin fastighet!
6. Vi är många som känner en oro för det växande problemet med PFAS i dricksvatten. Mälaren är tyvärr drabbat och prover visar att vattnet som går ut i ledningarna innehåller PFAS. Vi känner oss mycket tryggare med vårt brunnsvatten som vi kontrollerar regelbundet. Naturskyddsföreningens rapport "PFAS-förorenat av dricksvatten i Sverige" från 2022 belyser detta problem på ett bra sätt.
7. Flera av fastigheterna och nedre Frälsegårdsvägen ligger på mark som är av arkeologiskt intresse. Vi kan inte se att kommunen tagit hänsyn till detta.
8. Flertalet av berörda fastighetsägare kommer välja att inte ansluta sig, även om kommunalt VA dras fram till fastigheten. Vad blir då den miljömässiga nyttan, om det var det övergripande syftet?
9. Slutsats:
Vi anser inte det finns tillräckligt starka skäl till att utöka anläggning av VA i Stavsborg till de fastigheter som ligger i vad som kallats etapp 2. Vi anser inte att kommunen undersökt förutsättningarna tillräckligt och kunnat påvisa att det idag förekommer en miljömässig eller annan negativ påverkan i området. Vi anser inte heller att kommunen gett berörda fastighetsägare rimlig möjlighet till samråd inför beslut.
Ur det lite bredare perspektivet anser vi att det är en felaktig prioritering att genomföra detta projekt med tanke på de stora utmaningarna som kommunen står inför med att säkerställa VA-infrastruktur, hantera identifierade brister som har stor miljöpåverkan samt genomföra krisplanering med de omfattande åtgärder som krävs. Detta framgår med all önskvärd tydlighet av det förslag till VA- och vattentjänstplan som ligger för beslut.
  - **Vår uppmaning till kommunen är att helt stoppa den planerade utbyggnaden av VA, Stavsborg etapp 2 (fastigheter med omfattning enligt bilaga 1).**
  - **Om kommunen anser att det behövs mer tid för att utreda behovet innan ett beslut om att stoppa utbyggnad kan fattas, kräver vi att fastigheter som ingår i etapp 2 exkluderas från det beslut om verksamhetsområde som ska tas upp i Kommunfullmäktige 20 maj 2024. Detta för att ge mer tid åt att utreda förutsättningarna.**

Koppling till VA- och vattentjänstplan samt fortsatt dialog

Vi har granskat det förslag till ny VA- vattentjänstplan som ligger ute för samråd. Nedan återfinns våra kommentarer till planen, där vi också ser kopplingar till utbyggnad av VA- nätet enligt detta upprop.

- 2.2 "När kommunen bedömer behovet av en allmän VA-anläggning ska hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet genom en godtagbar enskild anläggning för det aktuella området."
Kommentar: Vi anser att det inte skett någon analys/utredning av förutsättningarna i området Stavsborg etapp 2.
- 2.9.1 " Hur den allmänna VA-anläggningen påverkas vid skyfall"
Kommentar: Här redogörs för de omfattande risker och hot som finns mot en fungerande VA-infrastruktur. Det visar på svagheterna med att "lägga alla ägg i samma korg" och enbart förlita sig på gemensamhetsanläggningar.
- 2.11-figur 8 och 7.3.1
Kommentar: På kartor markeras Stavsborg etapp 2 som Verksamhetsområde, trots att beslut ej fattats.
- 2.12.1 "Kommunen har därför systematisk överblick av vattenkvaliteten i enskilda brunnar."
Kommentar: Vad menas med detta? Vad säger den "systematiska överblicken" om vattenkvaliteten på brunnar i Stavsborg? Finns det problem i dagsläget? Vi har inte sett att kommunen genomfört några mätningar av enskilda brunnar i vårt område.
- 3.1 " Kommunens hantering och planering av vatten- och avloppsförsörjning ska kännetecknas av långsiktig hållbarhet ur ekologisk, ekonomisk och social aspekt i hela kommunen."
Kommentar: Vi förstår innebörd av ekologisk och ekonomisk (kommunens finanser) men inte vad som här menas med social aspekt. En tydliga negativ privatekonomisk - och därmed social aspekt - är att fastighetsägare kan tvingas sälja sin bostad eller fritidshus på grund av väldigt höga anläggningsavgifter.
- 3.2, 4.1.1 "Utbyggnad av allmänt VA bör föregås av detaljplaneläggning när utbyggnaden av allmänt VA riskerar att leda till större förändringar i bebyggelsen som till exempel tillkommande av betydligt fler bostäder i området, eller när utbyggnadsområdet behöver detaljplaneläggas på grund av annan anledning än VA."
Kommentar: VA-utbyggnad i Stavsborg har inte föregåtts av en detaljplaneläggning. Betyder det att kommunen inte kommer att planera för tillkommande bebyggelse i Stavsborg under en överskådlig framtid (vilket borde vara en rimlig tolkning)?
- 3.2.1 " Det ska finnas en beredskapsplan (nödvattenplan) för allvarliga störningar i den allmänna dricksvattenförsörjningen."
Kommentar: Finns denna beredskapsplan framtagna och driftsatt idag?

- 4.1 " I enstaka mindre områden som pekats ut för allmänt VA kan det dock tänkas att utredningar i ett senare skede kan visa att VA är möjligt att lösa med enskild anläggning utan risk för människors hälsa eller miljön."
Kommentar: Vi antar att denna skrivning föranleds av de ändringar i Vattentjänstlagen som nu trätt i kraft, inte av kommunens tidigare vedertagna arbetssätt. Hur kommer kommunen att tillämpa detta och hur mycket kan berörda fastigheter påverka beslut?
- 4.1.3 " Den tidsatta prioriteringsordningen för utbyggnad av allmänt VA..."
Kommentar: Vi önskar ta del av resultatet av den "prioriterings-beräkning" som gjorts för Stavsborg. Vi vill se hur utbyggnaden motiveras, inklusive de mätningar ur miljösynpunkt som föranlett prioriteringen.
- Generellt om brister, hot, underhållsskulder/skick, utbyggnadstakt och övriga utmaningar.
Kommentar: Planen tar upp ett omfattande behov av underhåll, förbättringar samt utbyggnad av VA inkl hantering av dagvatten. En väl avvägd och genomtänkt prioritering av åtgärder behöver tillämpas så att bästa möjliga resultat per satsad skattekrona uppnås. Hantering av dagvatten i tätorter som Stenhamra verkar vara en sådan (4.3.6.). Dragning av kommunalt VA i ett mindre område som Stavsborg etapp 2 med fungerande enskilda system borde inte ges prioritet.
- En allmän fråga vi som kommuninnevånare och skattebetalare vill ställa, och göra kommunen uppmärksam på, är att vid sådana här enormt stora investeringar så verkar man inte ta någon hänsyn till den stora kostnad som drabbar kommunen och därmed oss som skattebetalare. Dessutom drabbas vi fastighetsägare av oerhört höga direkta kostnader genom anslutningsavgifter samt de åtgärder som krävs på den egna fastigheten för att ansluta till VA - bara dessa kan uppgå till flera hundra tusen kronor. Om nu denna investering skall göras av mycket ömmande miljöskäl - vilka vi inte kan finna i den nya VA-planen - så undrar vi varför inte kommunen ser detta som ett miljöprojekt med riksintresse för att förbättra Mälarens vatten – och därmed söker EU-bidrag för investeringen som annars får stor påverkan på kommunens, skattebetalarnas och fastighetsägarnas ekonomi. Har kommunen undersökt denna möjlighet? Kunskap om bidragsmöjligheterna finns hos Regionen samt hos Klimat- och näringslivsdepartementet.
- Vi utgår ifrån och ser fram emot en samlad feedback från kommunen som motiverar och klargör anledningarna till utbyggnaden, samt vilken dialog man nu planerar med berörda fastighetsägare innan några beslut tas. Det naturligaste vore att ett gemensamt möte arrangeras där kommunpolitiker från de olika partierna, tjänstemän från kommunen och Roslagsvatten samt fastighetsägarna deltar.

Med vänlig hälsning

Stefan Wrenfelt
Voula Kerekliou
Frälsegårdsvägen 9
Stav 10:4

Leif Österdahl
Gunnar Bergqvist
Frälsegårdsvägen 18
Stav 10:8

Daniel Lemker
Sebastian Lemker
Frälsegårdsvägen 7A
Stav 10:30

Sebastian di Gleria
Frälsegårdsvägen 22
Stav 6:8

Karl Kiellarson
Anna Hellströmer
Frälsegårdsvägen 20
Stav 6:7

Gunnel Wåhlstrand
Jenna Hultén
Frälsegårdsvägen 7B
Stav 6:10

Bengt Moreen
Lena Wistrand
Frälsegårdsvägen 28
Stav 6:11

Lennart & Elisabeth Lindqvist
Frälsegårdsvägen 6
Stav 10:18

Eva Schelin
Dag Svensson
Frälsegårdsvägen 24
Stav 6:9

Per & Kristina Wikström
Frälsegårdsvägen 8
Stav 10:17

Michael & Karin Anderberg
Frälsegårdsvägen 26
Stav 6:10

Kontaktpersoner är:

Bengt Moreen
bengt.moreen@gmail.com
070 698 66 65

Michael Anderberg
micke.anderberg56@gmail.com
070 285 68 23

Bilaga 1

Röd markering ringar in omfattning av ursprunglig etapp 2.

Fastigheter som ingår i ursprunglig etapp 2:

6:7	10:17
6:8	10:18
6:9	10:22
6:10	10:25
6:11	10:27
6:20	10:30
10:4	10:31
10:8	11:1